

ДО

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

ОТ

ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ

Заместник министър-председател и
министър на иновациите и растежа

ОТНОСНО: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от УПМСНА внасям за разглеждане в Министерския съвет проект на Постановление за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите (ППЗНИ).

Подобряването на регулаторната рамка в областта на насърчаване на инвестициите е важна стъпка към развитието на модерна, ефективна и функционираща икономика. В тази връзка през месец май, по предложение на народни представители, бяха приети съществени изменения в Закона за насърчаване на инвестициите – ДВ, бр. 43, от 27.05.2025 г., в сила от датата на обнародването.

Също така, настъпилите промени от 2023 г. в Регламент № (ЕС) 651/2014 на Комисията за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора с оглед последното му изменение: Регламент (ЕС) 2023/1315 на Комисията от 23 юни 2023 година за изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора и на Регламент (ЕС) 2022/2473 за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и

предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора, както и измененията във вътрешното законодателство – ЗНИ се явяват предпоставка за предлаганите с настоящия доклад изменения в ППЗНИ.

Предложените изменения и допълнения целят и прецизиране на разпоредбите на ППЗНИ и създаване на по-добри възможности за подкрепа на инвеститори със значими за икономиката проекти.

I. ЗНИ и ППЗНИ формират правно основание за прилагане на две схеми за държавна помощ в режим на групово освобождаване, а именно регионална инвестиционна помощ по чл. 14 и държавна помощ за обучение по чл. 31 от Регламент (ЕС) № 651/2014 (наричан още Общ Регламент за групово освобождаване – ОРГО).

В тази връзка, за да има действаща и валидна схема за помощ, следва националното ни законодателство, именно ЗНИ и ППЗНИ, да бъде изменено и допълнено относно регионалната инвестиционна помощ и помощта за обучение. През 2024 г. бяха предприети действия за изменение на ЗНИ, като същият беше приведен в съответствие с Регламент (ЕС) № 651/2014 считано от 27.05.2025 г. Съгласно предвидените преходни и заключителни разпоредби на ЗНИ, ППЗНИ следва да бъде приведен в съответствие със ЗНИ и Регламент (ЕС) № 651/2014. Само по този начин се създават предпоставки схемите да бъдат съответстващи на актуалното европейско законодателство за групово освобождаване - Регламент (ЕС) № 651/2014.

Ето защо са изменени и допълнени разпоредби от ППЗНИ, които реферират към текстове от Регламент (ЕС) № 651/2014. Промените са, както следва:

1. Актуализирани са секторите посочени в чл. 2, ал. 5, които не се насърчават съгласно чл. 1, пар. 3, букви "а" – "г" и чл. 13, букви "а" – "в" от Регламент (ЕС) № 651/2014;

2. Променя се чл. 47, ал. 1 и чл. 48, ал. 1 с цел постигане на съответствие с изменението на чл. 4, пар. 1, буква „н“ от Регламент (ЕС) № 651/2014 относно общия размер на средствата за проект за обучение;

3. Текстът на чл. 52а, ал. 2 се прецизира в съответствие с промяната в чл. 1, пар. 2, б. „а“ от Регламент (ЕС) № 651/2014;

4. Текстът на чл. 53, ал. 1 се допълва относно допустимите разходи и начисления данък (ДДС), с което отразява промяната в чл. 7, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 651/2014;

5. Променя се чл. 54, ал. 3 с цел постигане на съответствие с изменението на чл. 14, пар. 8, последно изречение от Регламент (ЕС) № 651/2014;

6. Актуализиран е прагът за уведомяване във връзка с чл. 4, пар. 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) № 651/2014;

7. В съществуващите Преходни и заключителни разпоредби § 2 и § 2а се отменят, тъй като реферират към стари разпоредби, отнасящи се към НКИД 2003 и Регламент (ЕС) № 800/2008, който е отменен с приемането на Регламент № (ЕС) 651/2014. § 26 се актуализира с оглед последните изменения и допълнения на Регламент (ЕС) № 651/2014.

В Регламент (ЕС) № 651/2014 са направени изменения на редица дефиниции, както и са добавени нови, съдържащи се в неговия чл. 2. Промените са отразени в чл. 57, ал. 1, т. 2 от ППЗНИ и § 1 от Допълнителните разпоредби на ППЗНИ, т. 10, т. 22, т. 31 – т. 34 и § 26, т. 1 – т. 3. Навсякъде е актуализиран текстът, касаещ Регламента за минималните помощи - Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

II. Втората група промени произтичат от направените изменения в Закона за насърчаване на инвестициите (обн. ДВ бр. 43 от 27.05.2025 г., в сила от 27.05.2025 г.) и са насочени към регламентиране на следните теми:

1. С последните изменения на ЗНИ е направено разграничаване на инвестиционни проекти, за които са приложими всички изисквания на Регламент (ЕС) № 651/2014 в областта на регионалната помощ и помощ за обучение от тези проекти, по които прилагането на мерки не е помощ.

В тази връзка в чл. 3а, чл. 64 и чл. 64а е направена редакция, съгласно която в общия случай създаваната с инвестиционния проект заестост следва да бъде поддържана 36 месеца за големи, малки и средни предприятия, считано от датата на приключване на проекта. В случаите, когато по проекта се предвижда ползването на мярката по чл. 22в и/или чл. 22д от ЗНИ, за заестостта се прилагат предвидените за съответната мярка изисквания, които са специфични, и основното – прилагането им е подчинено на допускането и отчитането на изрично посочените в чл. 31, пар. 3, съответно чл. 14, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 651/2014 допустими разходи.

2. За правилното прилагане на изискванията на ЗНИ е необходимо прецизиране на норми, касаещи конкретни разпоредби в ППЗНИ:

2.1. С промените в чл. 17 от ЗНИ възниква необходимост от привеждането на текстовете в ППЗНИ указващи лицата, по отношение на които могат да бъдат приложени

мерките за насърчаване на инвестициите, чийто инвестиционен проект е сертифициран (чл. 6а, ал. 2; чл. 61е, ал. 3, чл. 68а, ал. 1);

2.2. С намаляване наполовина на сроковете по чл. 19, ал. 1, т. 2 от ЗНИ за отстраняване на нередности по предоставените документи от инвеститора в Българска агенция за инвестиции (БАИ) се цели подобряване на администрирането в процеса на сертифициране на инвестиционните проекти (чл. 11, ал. 4);

3. Разпоредбата на чл. 20б от ЗНИ е нова и нейното въвеждане се основава на необходимостта от алтернативна възможност за осъществяване на проект, за който са налице възпрепятстващите основания, описани в закона, свързани основно с невъзможността за изпълнение на проекта върху заявления при сертифицирането имот. Предвидено е БАИ да идентифицира и предложи на инвеститора други подходящи имоти. Изборът на нов подходящ имот, върху който инвестицията да може да бъде реализирана успешно, ще служи за основание инвеститорът да подлежи отново на сертифициране, както е разписано в новия чл. 19б.

4. Създава се по-голяма яснота в прилагането на насърчителните мерки.

4.1. Новата ал. 2 на чл. 22б от ЗНИ предвижда максималния размер на средствата за изграждане на елементи на техническата инфраструктура, в случаите когато не са държавна помощ, да се определя с правилника за прилагане на закона като процент от стойността на инвестицията. В този смисъл е създаден нов чл. 36а. Целта е да не се допуска дисбаланс във връзка с приложимото финансиране. Когато се предоставят средства за изграждане на публична инфраструктура в режим „непомощ“ не се прилагат интензитетите, които са приложими поначало за финансовите мерки, представляващи държавна помощ, съгласно Картата за регионалните помощи. Определените в чл. 36а стойности са базирани на анализ на отпуснатите средства за изграждане на довеждаща техническа инфраструктура за предходните 5 години. Мярката по чл. 22б от ЗНИ се прилага основно в режим „непомощ“ при отчитане и съобразяване на изискванията на Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, пар. 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01).

4.2. В нов чл. 31б е отразена въведената с последните изменения на ЗНИ възможност за прилагане на мярката по чл. 22а, ал. 1, т. 5 от ЗНИ за предоставяне под формата на дългосрочен наем на земеделските земи по чл. 19 от ЗСПЗЗ. Предвидената в ЗНИ възможност е да бъде ползвана насърчителна мярка по чл. 22а, а именно – дългосрочно наемане на земеделски земи по чл. 19 ЗСПЗЗ, с въведения законов ангажимент тези земи да отговарят на определените в нормативния акт (ЗНИ) характеристики, както и предвидената изрична

възможност тяхното предназначение да бъде променяно по реда и при условията на Закона за опазване на земеделските земи. Заложеният подход в ЗНИ спрямо този тип земеделски земи не е абсолютно нов, тъй като още през 2020 г. в ПЗР на Закона за подпомагане на земеделските производители е въведена опцията, същите да могат да бъдат придобивани от инвеститори, притежаващи сертификат за инвестиция клас А. Чрез разширяването на приложното поле на насърчителната мярка по чл. 22а се създава още една възможност за привличане на местни и чуждестранни инвеститори.

4.3. Текстовете относно прилагането на мярката за обучение (чл. 42 – чл. 45, чл. 50, чл. 66 – чл. 67) по смисъла на чл. 31 от Регламент (ЕС) № 651/2014 са адаптирани към промените, извършени в ЗНИ и към самия Регламент (ЕС) № 651/2014 в частта му относно обучението. Извършените промени са основно насочени към заличаване на формулировките относно професионалната квалификация и препратките към ЗПОО. Максималният размер на предоставяните средства за проект е актуализиран и от 2 милиона става 3 милиона евро съгласно последните изменения в Регламент (ЕС) № 651/2014.

С правилника за прилагане на ЗНИ са създадени в чл. 63 и чл. 64 възможности за сертифициране и насърчаване като приоритетни инвестиционни проекти на индустриални паркове, регистрирани по Закона за индустриалните паркове (ЗИП).

За определяне на праговете за сертифициране по отношение на инвестициите и заетостта е направен анализ на изискванията за регистриране на паркове по ЗИП и параметрите на вписаните в Регистъра по ЗИП проекти. На база направения анализ са дефинирани праг за инвестиция от 12.5 млн. евро и пет заети лица.

С цел прилагане на съпоставими изисквания спрямо проектите за индустриален парк и индустриална зона е намален и изискуемият брой работни места за изграждане на индустриална зона - от петнадесет на пет.

5. Редактирани разпоредбите относно чл. 69, като същите са съобразени и с промените в чл. 28 от ЗНИ. Отчитането и контролът на сертифицираните инвестиционни проекти е възложено на БАИ. Контролът по прилагане на насърчителните мерки се осъществява от органа, прилагащ мярката.

III. Наред с предвижданите изменения в ППЗНИ, произтичащи от промяната в Регламент (ЕС) № 651/2014, при практическото прилагане на ППЗНИ, е установена необходимост от прецизиране на текстове от правилника.

В процеса на текущия преглед на обхвата на насърчаваните икономически дейности с оглед инвеститорския интерес и нивото на добавената стойност на определената

икономическа дейност е направен задълбочен анализ на прилагането на ЗНИ и ППЗНИ през последните пет години. Анализирани са информацията по отношение на заявяваните за насърчаване икономически дейности и основания за сертифициране, профила на инвестиционните проекти - предвидените инвестиции и заетост, тесни места в прилагането на нормативните изисквания, предложения на инвеститорската общност за оптимизиране на праговете и условията за сертифициране при отчитане на приноса от осъществяване на проектите за развитието на икономиката и отчитане на добавената стойност на подкрепените проекти.

1. Предлага се от приложното поле да отпаднат следните дейности - професионални дейности в централни офиси, административни и спомагателни офис дейности, дейности на телефонни центрове за услуги и спомагателно обслужване на стопанската дейност, неклассифицирано другаде. Въз основа на направения анализ е отчетено, че за периода 2020 г. – 2024 г. от общо сертифицирани 148 инвестиционни проекта в три от тях има извършване на тези дейности като съпътстващи, а през последните две години няма сертифицирани проекти, които да са свързани с посочените дейности. Промените са отразени в чл. 2.

2. Обща тенденция по отношение на заетостта по заявените за сертифициране проекти е намаляването на броя на предвидените с проектите нови работни места и повишаване на нивото на автоматизация на процесите. От направения анализ е отчетено, че за 2024 г. броят на предвидените нови работни места по сертифицираните проекти е намалял с над 2 пъти спрямо този през 2020 г. В тази връзка са преразгледани и намалени изискуемите прагове по отношение на заетостта в чл. 3а, ал. 1 за инвестиции клас А и Б.

Направен е и преглед на минималните прагове за сертифициране като инвестиции и работни места. По отношение на предвидената в чл. 3а, ал. 2-4 възможност за сертифициране на проекти (изпълняващи се в административни граници на общини с висока безработица, както и в сектора на високотехнологичните производства и услуги) като клас А и Б само на основание брой работни места е отчетена необходимост от залагане на минимални изисквания за инвестиция в ДМНА във връзка с изискването на чл. 1 от ППЗНИ. В тази връзка от направения анализ е отчетено, че за периода 2020 г. – 2024 г. са сертифицирани 148 инвестиционни проекти. От тях 139 са със сертификат за клас А и клас Б, от които 8 се изпълняват в административни граници на общини с висока безработица, а 86 са в сектори на високотехнологичните производства и услуги и всички проекти предвиждат инвестиции в дълготрайни активи. За клас А най-малкият размер на предвидената инвестиция е 120 000 лв., а за клас Б е 60 000 лв. Въведените прагове за минимален размер на инвестициите в активи при сертифициране са съобразени с резултатите от анализа.

На база на подадените заявления за сертифициране в Българската агенция за инвестиции е отчетена тенденция за намаляване на размера на предвидената заетост, което е породено от навлизането на нови технологии, автоматизация и оптимизация на процесите. Това от своя страна налага преразглеждане на досегашните прагове и създаване на възможност за по-голяма гъвкавост.

В тази връзка минималният брой нови работни места за проекти в преработващата промишленост е намален от сто и петдесет на сто; за проектите, осъществявани в общини с висока безработица прагът е намален от сто на петдесет заети. За високотехнологичните дейности в преработващата промишленост, където от страна на бизнеса е заявена необходимост от намаляване броя на заетите за сметка на инвестициите във високопроизводителни машини, осигуряващи автоматизиран производствен процес, освен съществуващата възможност за инвестиция от 15 млн. евро и сто заети е създадена алтернативна, позволяваща сертифициране на проекти с по-голям размер на инвестицията, но по-малък брой работни места – с инвестиция от 37.5 млн. евро и двадесет заети, разписани в нов чл. 64а. Тази възможност ще създаде предпоставки за подкрепа на инвестиции, допринасящи за подобряването на производителността и конкурентоспособността на националната икономика.

3. С измененията в чл. 16 и чл. 17 в сертификата се добавя приложимото основание за сертифициране съответно по чл. 3 или чл. 3а, като по този начин се създава яснота както за инвеститора, така и за органите, предоставящи насърчителните мерки.

4. Разписани са по-ясно условията, при които при направено за собствена сметка изграждане на довеждаща инфраструктура от община или друг публичен орган, разходите могат да бъдат възстановени, като чл. 40, ал. 4 се променя и се създава нов чл. 40а от ППЗНИ. Направени са допълнения в чл. 41 относно задълженията на собствениците на техническа инфраструктура.

5. Прецизират се предпоставките, при които могат да бъдат правени изменения в договорите за предоставяне на насърчителни мерки – държавни помощи - чл. 45а, ал. 4 и чл. 52а, ал. 4 от ППЗНИ и се конкретизират насърчителните мерки, които съставляват държавни помощи и са част от пакета от мерки, който може да бъде предоставен с цел финансовото подпомагане на приоритетните проекти - чл. 62, ал. 3, т. 5 от ППЗНИ.

6. Отменят се § 10а - § 10в от Преходните и заключителни разпоредби, тъй като тези текстове са загубили своята актуалност и са приети преди издаването на Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, пар. 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01), въз основа на което се прилага

мярката по чл. 226 от ЗНИ за предоставяне на финансово подпомагане за изграждане на елементи на техническата инфраструктура в т.нар. режим „непомощ“.

7. В преходните и заключителни разпоредби на проекта на Постановление е предвидено уреждане на започналите производства по сертифициране и по прилагане на насърчителните мерки.

8. В Заявлението - Приложение № 1 към чл. 4, ал. 1 от ППЗНИ са отразени измененията на Регламент (ЕС) № 651/2014, ЗНИ и ППЗНИ. Прецизирани са някои текстове: въведена е възможност инвеститорът да посочва основанията за сертифициране; конкретизиран е периодът на изпълнение и поддържане на инвестицията във финансово-икономическия план; подробно са разписани документите, които се прилагат във връзка със заявяването на насърчителните мерки; добавени са текстове в секцията за деклариране на обстоятелства.

Приемането на проекта на Постановление за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите няма да окаже въздействие върху държавния бюджет, поради което е изготвена и приложена одобрена финансова обосновка съгласно приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът не е свързан с изпълнение на актове на Европейския съюз, поради което не се прилага справка за съответствие с европейското право. В съответствие с чл. 26, ал. 2, 3 и 4 от Закона за нормативните актове и чл. 85 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация проектът на Закона за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на инвестициите, мотивите, докладът към него и частичната предварителна оценка на въздействието, както и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет по предварителната оценка на въздействието, са публикувани за обществени консултации на интернет страницата на Министерството на иновациите и растежа и на Портала за обществени консултации.

Законопроектът е съгласуван по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, като направените бележки и предложения са отразени.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

С оглед на гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да обсъди и приеме предложения проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на инвестициите.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Проект на Постановление на МС за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите;
2. Доклад към проекта на Постановление на МС за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите;
3. Частична предварителна оценка на въздействието;
4. Становище на дирекция „Модернизация на администрацията“ по частичната предварителна оценка на въздействието;
5. Финансова обосновка;
6. Съобщение за средствата за масово осведомяване.

С уважение,

Х

*Заместник министър-председател и
министър на иновациите и растежа*